

Neuem, bevor noch eine vorangegangene Mahlzeit verdaut ist: सार्जिर्णे भुज्यते यत् तदध्यशनमुच्यते *Suṣr.* 4, 246, 4. 238, 4. 2, 232, 14.

अध्यस्थि (1. अधि + स्थि) n. Ueberknochen *Suṣr.* 4, 30, 5.

अध्याण्डा (von 1. अधि + आण्ड) f. N. einer Pflanze (s. अध्याण्डा) *Çat.* Br. 13, 8, 16. *Kāṭj.* Çr. 25, 7, 17.

1. अध्यात्म (von 1. अधि + आत्मन्) n. *Siddh.* K. 249, a, 14. der höchste Geist *AK.* 3, 4, 146. अध्यात्मयोगाधिगमेन *Kāthop.* 2, 12. कथं वाह्यमभिधत्ते (प्राणः) कथमध्यात्ममिति *Praçnop.* 3, 1. अध्यात्मरति adj. M. 6, 49. अध्यात्मविद् 82. ते ब्रह्म तद्विदुः कृत्स्नमध्यात्मं कर्म चाखिलम् *Bhag.* 7, 29. अतरे ब्रह्म परमं स्वभावोऽध्यात्ममुच्यते 8, 3. (अकृम्) अध्यात्मविद्या विद्यानाम् 10, 32. अध्यात्मचेतसा 3, 30. *Nir.* 1, 20.

2. अध्यात्म (wie eben) adj. der Person angehörig, persönlich eigen: यदैवैषां वासो हिरण्यं मणिरध्यात्ममासीत् *Āitr.* Br. 4, 6. तद्ध वै यजमानस्याध्यात्मममिवोक्तं यत्प्रउगम् 3, 1.

अध्यात्मम् (vom vorhergehenden) adv. P. 5, 4, 108, Sch. Vop. 6, 66. in Bezug auf die Person, auf das Selbst *Āitr.* Br. 2, 40. *Çat.* Br. 4, 1, 3, 1. 4, 1. 6, 5, 3, 4. u. s. w. 13, 6, 1, 7, 11. 14, 4, 3, 32. = *Bṛh. Ār.* Up. 1, 5, 21. u. s. w. *Kenop.* 30. *Nir.* 3, 12. 10, 26. 12, 37, 38.

अध्यात्मरामायण (1. अध्यात्म + रामायण) n. ein Rāmāṇa, in dem Alles auf die Allseele bezogen wird; bildet einen Theil des Brahmanādapurāṇa, Verz. d. B. H. No. 464. 463. Verz. d. Pet. H. No. 10.

अध्यात्मशास्त्र (अध्यात्म + शास्त्र) N. eines Werkes Verz. d. B. H. No. 868, am Ende.

अध्यात्मिक (von 1. अध्यात्म) adj. 1) auf den höchsten Geist bezüglich: अधिपज्ञं ब्रह्म ज्ञेयाधिदेविकमेव च । अध्यात्मिकं (Calc. Ausg. richtiger आध्या) च सततं वेदात्ताभिहितं च यत् ॥ M. 6, 83. अध्यात्मिकाः समाज्ञाः *Çaṃk.* in Ind. St. II, n. 2. (Calc. Ausg. आ). — 2) auf den Ātman bezüglich (Gegens. वाह्य): अध्यात्मिकायतनानि *Burn.* Intr. I, 301.

अध्यात्मोत्तरकाण्ड (अध्यात्म + उत्तरकाण्ड) N. des letzten Buches des *Abhātmarāmāṇa* Verz. d. B. H. No. 464.

अध्यापक (von इ im caus. mit अधि) m. Lehrer *AK.* 2, 7, 6. Puruṣhotama hat ihn und den Neshtar aus seinen Lenden geschaffen *Hāriv.* 11362. भूतकाध्यापक ein Lehrer, der bezahlt wird, M. 3, 156. *Jāṅ.* 1, 223. am Ende eines comp. P. 2, 1, 65. कथाध्यापक Sch. mit einem gen. componirt und dann oxytonirt gaṇa यज्ञकादि; am Anfange eines comp. gaṇa श्रेण्यादि; vgl. P. 6, 2, 26.

अध्यापन (wie eben) n. das Unterrichten: कुशीलवयोर्ध्यापनम् R. 1, 4. in der Unterschrift; namentlich im Lesen der heiligen Schriften M. 8, 340. 10, 103. 109 — 111. 11, 180. *Jāṅ.* 1, 118. अध्यापनं च कुर्वाणः शिष्याणाम् M. 4, 101. ist eine der 6 Pflichten des Brahmanen 1, 88. 10, 75 — 77. ist das Opfer, das Brahman dargebracht wird (ब्रह्मयज्ञः), 3, 70. भूतयाध्यापन ein Unterricht, der von einem bezahlten Lehrer erteilt wird 11, 62. = भूतकाध्यापन *Jāṅ.* 3, 233.

अध्यापयितृ (von इ im caus. mit अधि) m. Lehrer (im Lesen ved. Bücher) *RV. Prāt.* 15, 4.

अध्यापित s. u. इ im caus. mit अधि.

अध्याप्य (part. fut. pass. von इ im caus. mit अधि) adj. zu unterrichten M. 2, 70. 109. *Jāṅ.* 1, 28.

अध्यायै (von इ mit अधि) P. 3, 3, 21. 122. 6, 2, 144. 1) adj. der da liest; belesen: वेदाध्यायः P. 3, 2, 1, Sch. मन्त्रमधीतवान्मन्त्राध्यायः *Siddh.* K. zu P. 3, 2, 89. — 2) m. a) das Lesen: इष्टदेवतामन्त्राध्यायेनात्मानं रत्नमात्-ररत्न *Pañkāt.* 183, 9. insbesondere der heiligen Schriften: प्रज्ञात्ताध्याय-सत्कथा — नगरी R. 2, 48, 27. — b) die für das Lesen der heiligen Schriften angemessene Zeit: अध्यायस M. 4, 102. अनध्याय die Zeit, in der nicht gelesen werden darf M. 2, 105. 106. 4, 103. 104. 106 — 108. 117. 118. 126. du. 4, 102. 127. pl. 101. — c) ein grösserer Abschnitt in einem Werke; lectio (z. B. im Rgveda, Pāṇini, Manu) *AK.* 3, 4, 23. *Tri.* 3, 2, 24. *Kāṭj.* Çr. 18, 1, 1. *Bṛh. Dev.* 4, 20. in Ind. St. I, 111. fgg. Wird nach dem Rshi benannt P. 4, 3, 69. nach einem darin vorkommenden Worte 5, 2, 60 — 62. Am Ende eines comp. f. इ, z. B. पञ्चाध्यायी *Madhus.* in Ind. St. I, 18, 23. Accent im comp. gaṇa गुणादि.

अध्यायक (von अध्याय) adj. *Ānandav.* in Ind. St. II, 222. falsche Lesart für आध्यायिक; s. *Taitt.* Up. 2, 8. (S. 103. bei Roer).

. अध्यायशतपाठ (अध्याय — शत + पाठ) m. Verzeichniss der 100 Kapitel, N. eines Werkes, Verz. d. B. H. No. 207 (पाठो). 208.

अध्यायिन् (von इ mit अधि) adj. die heiligen Schriften lesend P. 4, 4, 71. सकाध्यायिन् Studiengenosse *Viṣṇu* in *Vivāda.* 151, 6.

अध्याय्य s. रुह् mit अधि + आ.

अध्यारोप (von रुह् im caus. mit अधि + आ) m. 1) das Hinaufsteigen lassen. — 2) falsche Uebertragung: असर्पभूतर्जुनौ सर्पारोपवत् वस्तुन्य-वस्तुरोपोऽध्यरोपः *Vedāntas.* 4, 9. 17, 5.

अध्यावाप (von वप् mit अधि + आ) m. das Aufstreuen, Aufschütten *Kāṭj.* Çr. 7, 7, 19.

अध्यावाह्निक n. das Vermögen einer Frau, das diese aus dem elterlichen Hause mit sich bringt: यत्पुनर्लभते नारी नीयमाना हि पैतृकात् । अध्यावाह्निकं नाम तत्स्त्रीधनमुदाहृतम् ॥ *Kāṭj.* in *Dāj.* 119, 10 — 12. *Nārada* ebend. 118, 1. M. 9, 194. — Wohl von अध्यावह्न् nom. act. von वह् mit अधि + आ.

अध्यास (von अस्, अस्यति mit अधि) m. 1) das Aufsetzen, Aufstellen: पादाध्यासे (wenn er den Fuss auf ihn setzt) शतं दम्: *Jāṅ.* 2, 217. — 2) Anhang, Zusatz *RV. Prāt.* 17, 25.

अध्यासन (von आस् mit अधि) n. das Aufsitzen; worauf gesessen wird; dadurch wird *AK.* 3, 4, 128. H. an. 4, 156. *Med.* n. 163. अधिष्ठान erklärt.

अध्यासिन् (wie eben) adj. sitzend auf: शक्रासनाध्यासिनः *Pañkāt.* III, 270.

अध्याह्ण (von ह्र् mit अधि + आ) n. das Folgern, Schliessen, = तर्कन, ऊह्न् *Çāddar.* im *ÇKDr.*

अध्याहार (wie eben) m. 1) = अध्याह्ण *AK.* 1, 1, 4, 12. H. 323. — 2) Ergänzung: वाक्याध्याहारे P. 6, 1, 139. Vop. 15, 4. यद्वा तेपामेकदेशमित्याध्याहारः *Sāj.* zu *RV.* 1, 2, 1.

अध्युषित s. वस्, वसति mit अधि.

अध्युषिताश्च (अध्युषित + अश्च) N. pr. eines Fürsten *LIA.* I, Anh. XII.

अध्युष्ट adj. drei und einhalb (सार्धत्रिसंख्या । सडे तिन इति भाषा) *ÇKDr.* mit Anziehung von *Ānandal.* 10: अवाप्य स्वां भूमिं भूतगान्धिमध्युष्टवलयं स्वमात्मानं कृत्वा.

अध्युष्ट (1. अधि + उष्ट्र) m. ein mit Kameelen bespannter Wagen *Hār.* 162.